

**THE BOOK WAS  
DRENCHED**

**TEXT PROBLEM  
WITHIN THE  
BOOK ONLY**

UNIVERSAL  
LIBRARY

OU\_200605

UNIVERSAL  
LIBRARY



# ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

(ತಮಿಳಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದು)

ಇದು 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಎಂಬ ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥದ ಅನುವಾದ. 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಸಂಘ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಳೆಯ ಗ್ರಂಥ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಂಘ, ನಡುವಣ ಸಂಘ, ಕಡೆಯ ಸಂಘ, ಎಂದು ಮೂರು ಸಂಘಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಕಡೆಯ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಕಡೆಯ ಸಂಘದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಪಾಠ್ಯ, ಎಟ್ಟುತೊಗೈ, ಪದಿನೆಣ್ಣಾಕೀರ್ಪಾಕಣಕ್ಕು, ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಮೂರನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ 'ಕುಜಳ್' ಕೂಡ ಈ ಗುಂಪಿನದು.

'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ'ಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ವಿಳಂಬಿನಾಗನಾರ್. ಇವನ ಹುಟ್ಟು, ಊರು ಮುಂತಾದ ಯಾವ ಸಂಗತಿಯೂ ತಿಳಿಯದು. ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾನೆ.

'ನಾನ್‌ಮಣಿಕ್ಕಡಿಗೈ' ಒಂದು ನೀತಿ ಶತಕ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೪ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಿವೆ. 'ಒಂದೊಂದು ಪದ್ಯವೂ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಹರಳು ಕಟ್ಟಿರುವ ಹತ್ತಕಡುಕಿನಂತೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈ ಹೆಸರಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ವಿಷಯ ವಿಭಾಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆದಂತೆ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಮೇಲಬಗರು ತಮ್ಮ ಕುಜಳ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಮಾತೂ ಬರುವುದುಂಟು.

ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಂಘ ಕಾಲದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬೆರಕೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ. ನೂರಕ್ಕೆ ಮೂರೂ ನಾಲ್ಕೂ ಇದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು. ತಮಿಳಿಗೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ತೀರ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ಬೇರೆ ರೂಪ ತಾಳಿವೆ. ಅಚ್ಚ ತಮಿಳಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಿಸುವಾಗ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನುಗ್ಗಿಬಂದಿವೆ. ಆದರೂ ಮೂಲ ದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬೆರಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ, ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಾತುಗಳು ಬರಬಹುದು; ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಡಕಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ತೊಡಕನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಧಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಓದಿದರೆ ತಿಳಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

\* \* \* \* \*

ತುಂಬುವೆರೆ ಮಾಯಿಯಾ ಸಿರಿಮೊಗವ ಹೋಲುವುದು.

ಕದಿರೆಸೆವ ನೇಸರ್ ಆ ಚಕ್ರವನು ಹೋಲುವುದು.

ಮುನ್ನೀರ ನೀರ್‌ಬಯಲ ತಾವರೆಯ ದಂಟಿನಿ

ದೊಗೆದ ಮಲರ್ ಮತ್ತವನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಹೋಲುವುದು.

ಅಗಸೆ ಹೊಸ ಹೂವು ಬಣ್ಣವನು ಹೋಲುವುದು.

(i)

## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

ಪೊಡವಿಯನು ಪೊಡೆಯೊಳಡಗಿಸಿದವನು. ತನ್ನ ಮೂರ್  
ಅಡಿಯಿಂದ ಮೂಜಗವನಳಿದವನು. ಅಂದಾಕ  
ಳಂಜಿಕೆಯ ಕಳೆಯಲ್ವೆ ಕುಂದವೆತ್ತಿದವನು. ಆ  
<sup>1</sup> ಬಲ್ಲೋಂಟಿಯರುಮೆಯನು ಮುರಿದ ಕಟ್ಟಾಳು.

(ii)

ಎಳ್ಳೆಣಿಸದಿರದೆಂದುಮ್ ಇಳಿದರೆಂದು. ಏನುಮಂ  
ಕೊಳ್ಳದಿರು ಕೊಳ್ಳದರ ಕೈ ಮೇಲದಾಗೆ. — ಮನ  
ಸುಡುವೊಡಂ ಕನಲದಿರು ಕಿರುಕುಲದೆ ಪುಟ್ಟಿದರೊಳ್.  
ಆಡದಿರು ಮೇಣಾಡತಗದುವನು ದುಡುಕಿ.

|| ೧ ||

ಹರೆಯ ದನಿ ಪಡೆ ಬಾಳದಶುಣವ್ಯುಗ<sup>2</sup>. ತಮ್ಮ ಮನ  
ಕೊರೆಪಡಲು ಬಾಳರಾ ಹಿರಿಯರ್. ಇಡಿದಡವಿಯಲಿ  
ಬಿದಿರ್ ಅಕ್ಕಿ ಮೂಡಲಳಿವುದು. ತನಗೆ ತಗದ ನುಡಿ  
ಯೊದಗೆ ಸಂಪನ್ನ ತಾನ್ ಬಾಳನಾ ಬಳಕ.

|| ೨ ||

ತೊಳೆದು ಮಣಿಗುಣವನರಿವರು. ಮುನ್ನ ಜೀನಿಟ್ಟು  
ಮೇಲೇರಿ ಕುದುರೆಗುಣವರಿಯುವರು. ಮಾಸಳೆಯೆ  
ಸುಟ್ಟರಿವರಾ ಹೊನ್ನಿನೊಳ್ಳುಣವ ಕಾಣುವರು.  
ಕೆಟ್ಟರಿವರಂತು ಕೆಳೆಯರು ತರುವ ಸುಖವ.

|| ೩ ||

ಕಳ್ಳಿಯೊಡಲೊಳಗಿಲು ಹುಟ್ಟುವುದು. ಮೃಗಮೊಡಲೊಳ್  
ಒಳ್ಳೆ ಕಸ್ತೂರಿ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಪೆರ್ಗಡಲೊಳಗೆ  
ಬಲ್ಬೆಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳು ಹುಟ್ಟುವುವು. ಯಾರರಿವರ್  
ಒಳ್ಳೆಯವ ಹುಟ್ಟುವಾ ಕುಲದ ನೆಲೆಯ?

|| ೪ ||

ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಕದಿರುಮಣಿ. ಕಾದಲೆಯ  
ಸೊಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಮಿಗಿಲು ಮದ. — ಮೆಲುಪಾದ  
ಕರುಣೆಯಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದು ಅರದ ನಿರಿ. ಎಲ್ಲವೂ  
ಪುರುಳಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬಿಡುವುದು ತಪ್ಪದೆ.

|| ೫ ||

ಸಿರಿಯಹುದು ಕರೆಯಿಲ್ಲದಾಚರಣೆ. ಹಿರಿಯದೊಂ  
ದರನಹುದು ಸರಿದಾರಿಯಲಿ ನಡೆಯೆ. — ಒರ್ವನನು  
ಕೆಳೆಗೊಂಡು ಕಡೆಗಣಿಸೆ ಕೊಲೆಯಹುದು. ಹೊಲೆಯಹುದು  
ತಲೆಯ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಡೆವುದಾಗದರ ಮುಂದೆ.

|| ೬ ||

ಕಳ್ಳಮೆಂಬರಿಗಿಲ್ಲ ನಿಡ್ಡೆ. ಕಾದಲೆಯಲ್ಲಿ  
ಮನಮನೊಲ್ವಿಟ್ಟರಿಗಮಿಲ್ಲ ನಿಡ್ಡೆ. — ಒಳ್ಳೆದಹ  
ಪುರುಳ ಕೂಡಿಸುವರಿಗೆ ನಿಡ್ಡೆಯಿಲ್ಲಾ ಪುರುಳ  
ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿರುವರಿಗಮಿಲ್ಲ ನಿಡ್ಡೆ.

|| ೭ ||

ಕಲ್ಪರಿಗೆ ಕಳೆದುದರ ಕೊರಗು ತೋರದು. ಒಂದನಾ  
ಒಲ್ಲ ಪಡೆದಿರುವರಿಗೆ ತೋರದಾ ಎಡರ ತೊಡರ್.  
ಅಲ್ಲದುದನರಿತು ಬಯಸುವನೆ ತೋರದರನಾ.  
ಎಲ್ಲವೂ ಮುನಿವನಗೆ ತೋರದೆಯೆ ಕೆಡುಗು.

|| ೮ ||

ನೆಲಕೆ ಭೂಷಣ ನೆಲ್ಲು ಕಬ್ಬುಗಳು. ತುಂಬಿರುವ  
ಕೊಳಕೆ ಭೂಷಣ ಕಂಪಿನರಳ್ಳುವರೆ. — ಪೆಣ್ಣನಕೆ  
ಸಲುವ ಭೂಷಣ ಲಜ್ಜೆ. ತನಗೆ ಭೂಷಣ ತನ್ನ  
ಬಳಿವಿಡಿದು ಬೆಂಬಿಡದೆ ಬರುವ ತನ್ನರವು.

|| ೯ ||

ಕಂಬದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಕಳಿರ. ಕೆರಳುಡಗಿಸುತ  
ಮಂತ್ರದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಮಾನಾಗನನಾ. — ಕುತ್ತಿ  
ಕೋಳದಲಿ ಕಟ್ಟುವರು ಕೀಳನನು. ನಯದಿಂದ  
ಸಂಪನ್ನರಾದವರ ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವರು.

|| ೧೦ ||

ಕೀಳ್ಕೈಮೆಗಳನೆಣಿಸಿ ಕನಲದಿರಬೇಕವರ  
ನಲ್ಕೈಮೆಗಳನಳಿಸಿ ಮರೆಯದಿರಬೇಕು. — ಅಂತೆ  
ತೊರೆಯಬೇಕೊಡಲ ಕೋಪವ. ತನ್ನ ಸಂಪದನನಾ  
ಅಳವ ಕಾರ್ಯವನೊಡನೆ ಕೈಬಿಡಲಿಬೇಕು.

|| ೧೧ ||

ಹಲ್ಲಿಂದ ನೋಯಿಪುವು ಹಾವುಗಳು. ಗೂಳಿಗಳು  
ಕೋಡಿಂದ ನೋಯಿಪುವು ಕೆಣಕಿದರನು. — ತಾವೊಲ್ಲ  
ಮುನಿಸಿಂದ ನೋಯಿಪರು ಮಡದಿಯರು. ಮುನಿಜನರು  
ತಪಸಿಂದ ತರುವರೊಡನೆಯೆ ನೋವನು.

|| ೧೨ ||

ಹರೆ ಲೇಸು ಶ್ರುತಿಗೂಡದಾ ವೀಣೆಯಿಂದ. ಸಿರಿ  
ಹೆಣ್ಣೆ ಲೇಸೊಳ್ಳುಣವ ತೊರೆದ ಗಂಡಿಂದ. — ಅಂತೆ  
ಹದವನಳಿದೂಟದಿಂದಾ ಹಸಿವೆ ಲೇಸು. ಒಲ್ಲ  
ರಳಿದ ಬರಿ ಬಾಳಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಪುಗೆ ಲೇಸು.

|| ೧೩ ||

ಸಿರಿಯ ಪಾತಿಯಲಿ ಕೊಡುಗೈತನವು ಬೆಳೆಯುವುದು.  
ಇನಿನುಡಿಯ ಪಾತಿಯಲಿ ಬಂಧುಕುಲ ಬೆಳೆಯುವುದು.  
ನಿಷ್ಕರುಣೆ ಕೂಪದಲಿ ಕಡುಸೊಲ್ಲು ಮೂಡುವುದು.  
ಬಡತನದ ಕುಳಿಯೊಳೊಗೆಯುವುದೆರೆವ ಪಾಡು.

|| ೧೪ ||

ಬಿರುನುಡಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ ಬೇಡು. ಮೇಣೇ ನೆಲದೆ  
ಚಿರವಿಹುದ ಬಯಸುವೊಡೆ ಹೆಸರ ಗಳಿಸು. — ತನ್ನೊಡನೆ  
ಬರುವುದನು ಬಯಸೆ ನಲ್ಲರನೆಸಗು. ಗೆಲ್ಲುವುದ  
ಬಯಸುವೊಡೆ ಕೋಪವನು ಕೂಡೆ ಬಿಡು ನೀನು.

|| ೧೫ ||

## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

ಕಡಲ ಮೋಳೆಗಳು ಹಡಗನ್ನುಳ್ಳವರು. ಮಾರಾಂತ ಪಡೆಯೊಡ್ಡ ನೆಗೆಗುದುರೆಯೊಡೆಯರೊಡೆಯುವರು. — ತಪದ ಕಡಲ ಕಡಹಾಯುವನು ತನ್ನೊಡೆಯನಾದವನು. ದಾಟಿಬಿಡುವನು ಸಭೆಯ ಕಡಲ ಕಲ್ಪವನು.

|| ೧೬ ||

ಸುಳ್ಳೆ ಕೊನೆ ನಣ್ಣಿಂಗಿ. ಮುಪ್ಪೆ ಕೊನೆ ಯೌವನದ ಲುಳ್ಳ ಬಲು ಚೆಲ್ವಿಂಗಿ. ತೂಕವಿಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ ಮಾರುನಡೆ ಕೊನೆ ಸಿರಿಗೆ. ತಂತಮ್ಮ ತಗುಮೆಯೇ ಮುಡಿವಹುದು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ.

|| ೧೭ ||

ಮನೆಯೇಳ್ಗೆ ನಲ್ವೆಂಡಿರ್. ಒದಗಿಬಹ ಕದನಕ್ಕೆ ಮಿಗಿಲೇಳ್ಗೆ ಕೆನ್ನೀರ ಕಳದೊಳಗೆ ನುರಿತವನು. ನಾಡೇಳ್ಗೆ ನಲ್ಲನಿನೆಂಬ ದೊರೆ. ಕೇಡೇಳ್ಗೆ ಕೆಳೆಯರೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಕೈಬಿಡುವುದು.

|| ೧೮ ||

ಪಡೆದ ಗಂಡನು ಕದಲೆ ಮಡದಿ ತಾನ್ ಕದಲುವಳು. ಅರಿತವನು ಕದಲೆ ತಾನ್ ಪುರುಳು ಕದಲುವುದು. — ಹಬ್ಬ ದೀ ನಾಡು ಕದಲಲಾ ದೊರೆಯಾಳ್ಗೆ ಕದಲುವುದು. ಹಾಡು ವಾದ್ಯದ ಕಟ್ಟು ಸಡಿಲೆ ಕದಲುವುದು.

|| ೧೯ ||

ಮನೆ ಹಾಳು ಚೆಲುವೊಗದಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ನಡೆವ ದೆಸೆ ಹಾಳು ನಣ್ಣುಳ್ಳಿರ್ದಿಹುದು. — ತಾಸಿರುವ ಸಭೆ ಹಾಳು ಮುತ್ತವರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಸೇರದುದು. ತಾ ಹಾಳು ಕಲ್ಪರಿನದಿಲ್ಲದೊಡಲು.

|| ೨೦ ||

ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರೆ ಬಲೈ ಮುರಿಯುವುದು. ಸಟೆ ಕೆಡಿಸುವುದು ಹೊನ್ನ ಹೋಲುವ ಮೈಯನು. — ಹೊಯ್ದ ಗಡಿಗೆ ತಗ್ಗಿಸುವುದಾ ಹಾಲ ಸವಿಯನು. ಕೂಡ ಬಾರದವರೊಡಗೂಡಿ ಕೆಡಿಸುವುದು ಕುಲವ.

|| ೨೧ ||

ಹೊಗಳ ತರುವುದು ಹುಸಿಯದಾ ನಡತೆ. ಒಬ್ಬರನು ಸಾರದೆಯೆ ಮಾರಿ ನಡೆವುದು ಹೆಡ್ಡು. — ಕಾಣದಿಹ ಕುರುಡರಂತೆಸಗುವುದು ಮತಿಮರುಳು. ಕತ್ತಲೆಯ ಕಳೆದು ತಿಳಿಗಣ್ಣು ರಾಗಿರುವುದಾ ತಿಳಿವು.

|| ೨೨ ||

ಕೆಣಕಿದರು ಸೈರಿಸುವುದಾನೆ. 'ಅಮ್ಮಾ!' ಎಂದು ಬಳಿಗೆ ಮಗುಮೋಡುವುದು ತಾಯ್ ಬಡಿದೊಡಂ. — ನಣ್ಣಿಗರು ಸಿಟ್ಟಿನೊಳಮೆಸಗುರುರೆ ನಡುಗಿಸುವ ಗೈಮೆಗಳನ್. ಒಡಗೂಡಿ ವುದುವಾಳರಾಗದವರೆಂದುಂ.

|| ೨೩ ||

ನಗೆಯೊಳ್ಳದೇರುವುದು ನಣ್ಣುಳ್ಳರಲಿ. ಮೆರೆವ  
ಸಭೆಯೊಳ್ಳದೊಲೈಯುಳ್ಳವರೊಳೇರುವುದು. - ಓಟ  
ದಾ ತೇರಿನೊಳ್ಳು ಸಾರಥಿಯಿಂದಲೇರುವುದು.  
ಊರೊಳ್ಳು ಅದನುಳ್ಳನಿಂದಾಗಿ ಬಹುದು

|| ೨೪ ||

ಅಂಜುವುದು ಬಂದರದಕಂಜದಿರು. ತನಗೊಪ್ಪು  
ವನನುಳಿಯದಿರು ಬಾಳಿನಳವೆಲ್ಲ. - ಮನವರಿದು  
ಪಕ್ಷಪಾತಕೆ ಬೀಳದಿರು ಪುರುಳ ಪೆರುನೊಡಂ.  
ನೋಡದಿರು ನಂಟರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕೆಲಸವನು.

|| ೨೫ ||

ಕೊಲಲೆಂದು ಜೀವಿಗಳ ಸಾಕುವುದು ತಪ್ಪಹುದು.  
ಬೆಲೆ ಕೊಟ್ಟ ನೆವದಿಂದಲಡಗುಣಲು ತಪ್ಪಹುದು.  
ನುಡಿಯಬಾರದ ಸೊಲ್ಲ ನುಡಿಯಲದು ತಪ್ಪಹುದು.  
ಕಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವುದುವೆ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಹುದು.

|| ೨೬ ||

ದೊರೆಯಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಕುಲವೆಲ್ಲ. ತಾಯ ಮೊಲೆ  
ಹಾಲಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಹಸುಳೆಯೆಲ್ಲ. - ಬಾಂಬನಿಯ  
ಸಾಲಿಂದ ಬಾಳುವುದು ಲೋಕವೆಲ್ಲ. ಈ ಲೋಕ  
ದಳಿವಿಂದ ನಲಿನಲಿದು ತಣಿವುದಾ ಮೃತ್ಯು.

|| ೨೭ ||

ಕಲಿಕಲಿಯೆ ಕಳಿಯುವುದು ಮೊದ್ವತನ. ಮೊದ್ವತನ  
ಕಳಿಕಳಿಯೆ ಪುಲ್ಲರಿವು ತೀರಿ ನಿಜ ತೋರುವುದು.  
ನಿಜ ತೋರೆ ತತ್ತ್ವದಾ ಮಾರ್ಗ ಮಿಗೆ ಹರಡುವುದು.  
ಆ ಮಾರ್ಗ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಲೋಕದಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನು  
ನಿರಿಸಿ, ಮೇಣಲ್ಲಿ ಮೇಲ್‌ಲೋಕ ಪುಗಿಸುವುದು.

|| ೨೮ ||

ಕುಳಿ ಬಿದ್ದ ಬಳಿ ನೀರು ನಿಲ್ಲುವುದು. ಹಲವು ಜನ  
ಹಳಿದ ಬಳಿ ಪಾಪ ನಿಲ್ಲುವುದು. - ಮಿಗೆ ತಡೆದು  
ಹೋಗಬೇಡೆಂದ ಬಳಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಾಮ. ತನ  
ಗೊಂದೊದಗಿದಂದರಿವು ನೆರವು ನಿಲ್ಲುವುದು.

|| ೨೯ ||

ಸಿರಿಗಿಂತ ಬಲವಾದುದಿಲ್ಲ. ಒರ್ವಗೆ ತನ್ನ  
ಕಲ್ಪಿಯಂ ಮಿಗಿಲು ಪಡಪಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲದರೊಳುಂ  
ಇಲ್ಲಮೆಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಕೊರಗಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೆನದ  
ಬಲೈಯಿಂ ಮಿಗಿಲಾದ ಬಲೈಯಿಲ್ಲ.

|| ೩೦ ||

ಹೊಗೆಬತ್ತಿನಲಿ ಬೆಂಕಿ ತೋರುವುದು. ಮೇಲಾದ  
ನಗೆಬತ್ತಿನಲಿ ತೋರುವುದು ಹಿಗ್ಗು. - ಹಗೆತನವು  
ಮನವೆಂಬ ಬತ್ತಿನಲಿ ಮೊಳೆಯುವುದು. ಮೊಳೆತ ಮೇಲ್  
ದುಃಖಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತಾಗಿಬಿಡುವುದೊಡನೆ.

|| ೩೧ ||



## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

ಮುಂದುಗಾಣಿಕೆಯಿರದ ಪೆಣ್ಣು ಕುತ್ತಕೆಣೆ. ಲೋಕ  
ದೊಂದಲಂಕಾರ ತಾನರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.— ಪಯಿರ  
ಹುಲ್ಲುಕಳೆಯಂತಹನು ಹುಲ್ಲರಿವಿನಾ ಗುಂಡು.  
ಕಲ್ಲಹನು ಕರಗದಿದ ಮನನ ತಳೆದವನು.

|| ೩೨ ||

ಪಾರ್ವನಿಂ ಮೇಲಾದ ದುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಏನೇನ  
ಗೈದೊಡಂ ತಾಯಿಂದ ಮಿಗಿಲಾದ ತವರಿಲ್ಲ.  
ಸಂಪತ್ತಿಗೆಣೆಯನಿಪ ಸೊಗಸಿಲ್ಲ. ಎಣಿಸಲಾ  
ಎಳಮೆಗೆಣೆವರ್ಪುದು ಬೇರೊಂದುಮಿಲ್ಲ.

|| ೩೩ ||

ಕಬ್ಬಿಣದಿ ಕಬ್ಬಿಣವ ಸೀಳುವರು. ಒಳ್ಳೆ ನೀರ  
ಕುಡಿದವರು ನೀರಿಂದ ಬಾಯ್ತೊಳವರು.— ಆರಯ್ಯಲ್  
ಅರಿದರಿಂದರಿವನು ಕೊಳ್ಳುವರು. ಹಿರಿಯವರು  
ಹಿರಿದಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸಾಧಿಸುವರು.

|| ೩೪ ||

ಅರಸರೆಡೆಯಲಿ ಬಲೈಯಾನಂದ ತೋರುವುದು.  
ಇಲ್ಲದರಿಗಿವಲ್ಲಿ ಅರನಲಿವು ತೋರುವುದು.  
ಆಣತಿಯ ಸಂತೋಷ ಬಡವರಲಿ ತೋರುವುದು.  
ಮದ್ದಾನೆಯಾನಂದ ಊರ ಮೊಳಗಿಪುದು.

|| ೩೫ ||

ಕಸ್ಪಿಂದ ಕಣ್ಣುಮಲರು ಚಿಗುರುವುದು. ಕಾರಿರುಳಿ  
ನೆಣ್ಣೆಯಿಂ ಚಿಗುರುವುದು ಚಿಗಿವ ಸೊಡರು.— ಮಳೆ ಮೋಡ  
ಮೊಳಗುತಿರೆ ಚಿಗುರುವುದು ಕುರುಗಿನೆಲೆ. ನಣ್ಣಿಗರ  
ಬಳಕೆಯಿಂ ತಣಿದು ಚಿಗುರುವರು ಮೇಲವರು.

|| ೩೬ ||

ನಗೆಯಿನಿದು ನಣ್ಣುಳ್ಳರೊಗ್ಗಿನಲಿ. ಹಣಗಳಿಕೆ  
ತಾನಿನಿದು ಕೈ ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಡುವರಲ್ಲಿ.— ಒಳ್ಳೆ ಬಗೆಯ  
ಹೆಣ್ಣಿನಿದು ಆದರದಿ ಸೇವಿಸಲು. ಹಾಡಿವಿದು  
ಹಾಡಿನೊಳ್ಳುವರೆದುರಿನಲಿ.

|| ೩೭ ||

ಬಯ್ಯಿಡುವವಂಗೆ ಗತಿ ತಲೆ ಮರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.  
ಬೇಡುವಂಗೆ ಗತಿ ಎಂದಮ್ ಈವವನು.— ಕರಗದಾ  
ಕಲ್ಮನನಮೆ ಹರಡಿರುವ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಗತಿ. ಅಡಗ  
ತಿನ್ನದುದೆ ಗತಿ ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ.

|| ೩೮ ||

ಕಂಡುದನೆ ಮಾಡುವರು ಕೆಲಸಿಗರು. ಉಂಟೆಂದು  
ಕೇಳ್ವುದನೆ ಮಾಡುವರು ಹೊಲಬರಿವರು.— ತಾನ್ ಮೆಚ್ಚಿ  
ದಿನಿಯವನೆ ಮಾಡುವರು ತುಂಬಿದರು. ಮುನಿಯದರು  
ನೆನೆದುದನೆ ಮಾಡುವಳು ಸಿರಿದೇವಿ ತಾನು.

|| ೩೯ ||

ನಿಲ್ಲದ್ದೆಸಿರಿ ಕುಲದ ಭೇದದಲಿ. ಪೆರ್ಬಲದ  
ಮೃತ್ಯು ನುಂಗದು ಪೇಳ್ವುದೆಲ್ಲ ಗೈದು.- ಆರ್ಪಿಂ  
ಮರಸೆಯುಂ ಮರೆಯಾಗದಾ ಕಾಮ. ಆಳ್ವೆ ಬಗೆ  
ಎರೆಯನಿರ್ದಾ ಬಗೆಯೆ ನೆಲಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು.

|| ೪೦ ||

ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವಂದು ತೊಲಗೆಂದರೂ ತೊಲಗದುಸಿರ್.  
ಸಾವಂದು ನಿಲ್ಲಿಂದರೂ ನಿಲ್ಲದಿತ್ತು.- ಲಕ್ಷ್ಮಿ  
ಯೊಲಿದಂದು ಸಿರಿ ತಾನೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕೆಡುವಂದು  
ಕಂಡವೂ ಕಾಣದೆಯೆ ಕೆಟ್ಟಿರುವುದು.

|| ೪೧ ||

ಪೋರಿರದೆ ಬಾಡುವುದು ಕಲಿಯೊಳ್ಳು. ಕೆಳಗಿಳಿದ  
ಬೇರುಡಿಯೆ ಬಾಡುವುದು ಮರನೆಲ್ಲ.- ನೀರ್ ಪಾಯ್ವ  
ಮಡ ಬತ್ತಿ ಬಾಡುವುದು ನೀಳ್ ನೆಯ್ವಲ್. ಪಡೆ ಮುರಿಯೆ  
ನಾಡಿನೊಡೆಯರ ಮೇಲ್ವಿ ಕೂಡೆ ಬಾಡುವುದು.

|| ೪೨ ||

ಆಗದವರೆಂಬವರು ನಣ್ಣೆರದರಾರಾಗಂ.  
ಕಾದಲರು ಎಂಬವರು ತಗುಮೆಯುಳ್ಳರ್.- ಮೇಲಾದ  
ತಂದೆಯೆಂಬವನುಸಾಧ್ಯಾಯ. ಮತ್ತಾ ತಾಯಿ  
ಯೆಂಬುದು ಹಿಂದೆ ತಾನ್ ಗೈವ ಕರ್ಮ.

|| ೪೩ ||

ಸಿರಿ ಕೆಡುವುದೊಡನೆ ನಾಣ್ಣೆಡಲು. ನಿರಿವಿದಿದ್ದೆದು  
ವೈದರಿಂ ತಾನೆ ಕೆಡುವುದು ಕರ್ಮ.- ಹುಸಿಯದಾ  
ಬೆಳೆ ಕೆಡುಗು ನೀರಾರೆ ಪಚ್ಚಿ ಪಯಿರಿಗೆ. ಮತ್ತೆ  
ಗುಣ ಮಾರೆ ಕೆಳೆಯರಾ ಕೆಳೆ ತಾನೆ ಕೆಡುಗು.

|| ೪೪ ||

ಉಪಕಾರ ಸಾವುದುಪಕಾರವರಿಯದರಲ್ಲಿ.  
ಆದರಿಪರಿಲ್ಲದೆ ಬಿರ್ದು ಸಾವನ್.- ಪೊರ್ದುಗೆಯ  
ಇನಿನಾಡು ಸಾಯುವುದು ಪಾಡರಿಯದವರಲ್ಲಿ.  
ಮುನಿಸು ಸಾವುದು ಪ್ರಣಯವರಿಯದವರಲ್ಲಿ.

|| ೪೫ ||

ಕಂಪು ತಾನೊರೆಯುವುದು ಮಲಿರವ. ತಾನ್ ನುಡಿದ  
ಮಾತೊರೆವುದಾಯೆಸಕದೊಳ್ಳನ್.- ಆರಯ್ಯಲ್  
ಒಳಗೆ ತುಂಬಿದ ಕೆಟ್ಟ ತನವ ಮನವೊರೆಯುವುದು.  
ಮನದೊಳಗ ಮೊಗದವೋಲ್ ಮುನ್ನೊರೆವುದಿಲ್ಲ.

|| ೪೬ ||

ಮಳೆಯಿಲ್ಲದಿರಲುಳಿವು ಮಾನೆಲದವರಿಗಿಲ್ಲ.  
ಮಳೆಯೊ, ತಪವುಳ್ಳರಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ. ತಪಸು ತಾನ್  
ಇಲ್ಲ ಅರಸಿಲ್ಲದಿರೆ. ಆರಯ್ಯಲರಸನುಂ  
ಮನೆಬಾಳ್ವೆಯವರಿಲ್ಲದಿರಲು ತಾನಿಲ್ಲ.

|| ೪೭ ||

## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

ಬಿರಿಮುಗುಳಿನಿಂದ ಮಲಮಾರ್ಲೆ ತುರುಗುವುದರ  
ನರುಗಂಪಿನಿಂದ ಬಂಡುಣೆ ತುರುಗಿ ಬಹವು.— ತಮ್ಮ  
ಕರೆಯಿಲ್ಲದಾ ಕರ್ಮದಿಂದ ಜನ ಪೆರ್ಚುವರು.  
ಪರಿಪರಿಯ ನನೆಗಳಿಂ ಪೆರ್ಚುವುದು ಜೇನು.

|| ೪೮ ||

ಹಿರಿಮೆಬಗೆಯರಿಗೆಂದು ಹಗೆಗೊಳ್ಳುವೆಂದಿಗಂ.  
ಹುಟ್ಟಿದರಿಗಂದು ಜೊತೆ ತೊರೆದು ಬಾಳುವುದು.— ಕಡು  
ಜಿಪುಣಗರಿದಹುದು ಕೊಟ್ಟುಣ್ಣಲ್. ಎರೆದರಿಗೊಂದ  
ನಿಲ್ಲಿಂದು ನುಡಿಯಲರಿದೆಂಥವರಿಗಂ.

|| ೪೯ ||

ಉಣವು ಸುಡುವುದು ಕುತ್ತದೊಡಲ ಸೇರಲು ಕೂಡೆ.  
ನುಡಿ ಸುಡುವುದರಿವು ತಾನಿಲ್ಲದರನು.— ಮಿತಿಗೊಳದ  
ಮುನ್ನಿನಾ ಕರ್ಮವೊರ್ವನ ಸುಡುವುದರಸ ತಾ  
ನಿಟ್ಟು ಸೇನೆಯೆ ಸುಡುವುದೊಳ್ಳುಗೆಡಲವನನ್.

|| ೫೦ ||

ಕಳೆಯತಕ್ಕುದು ಹೆರರ ಹಳಿಯುವುದು. ನಲವಿಂದ  
ನೆನೆಯತಕ್ಕುದು ನೆಲಸಿ ನಿಲ್ವ ಮಾತು.— ಒಳಗಿಂದ  
ಕೈಕೊಳ್ಳತಕ್ಕುದರನಿರಿ. ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್  
ಆರೈದು ಪಡೆಯತಕ್ಕುದು ಹಿರಿಯ ಪುರುಳು.

|| ೫೧ ||

ಹೊಳೆ ತಮ್ಮೊಳಗಡಗುತಿಹ ಕೊಳವುಂಟು. ವೆರ್ವೆಯಾ  
ದೊರೆಗಳುಂ ಕೆಳಗೊಳ್ಳ ಕುಲವುಂಟು.— ಪಳವೆನಡೆ  
ವೇದಗಳೆಣೆಯಪ್ಪ ಹಾಡುಂಟು. ಬೇಳ್ಳೆಗಳಿ  
ಗೆಣೆಯೆನ್ನಬಹುದಾದ ದಾನಂಗಳುಂಟು.

|| ೫೨ ||

ಎತ್ತುಳ್ಳನೊಕ್ಕಲಿಗ. ಸಗೆಗೊಳ್ಳದವ ಪಾರ್ವನ್.  
ಒಂದೆ ತೊಡೆಯಿಂದ ಗೆಲ್ಲುವುದು ಕೋಳಿ.— ರೂಪದೊಡ  
ನರಿವುಳ್ಳವಳೆ ನಾಡೆ ಮನೆಬಾಳ್ಗೆ ಪೆಣ್. ಸೇನೆ  
ತೊರೆಯದೊಡನಿರುವನನೆ ಸೇನಾಪತಿ.

|| ೫೩ ||

ಆನೆಯುಳ್ಳರು ಕನಲೆ ನಲಿಯುವರು. ಮೇಣರಸರ್  
ಉರುಜವದ ಕುದುರೆಯೊಲಿದೇರುವರು.— ಮುಂಡೋಲೆ  
ನಲ್ಲಿಯರ ನಾಣ್ ಕಂಡು ನಲ್ಲವರು ನಲಿಯುವರು.  
ನಲ್ಲವರನ್ ಅಲ್ಲದವರೊಲಿಯೆ ಕೇಡಹುದು.

|| ೫೪ ||

- (i) ಕಣ್ಣಿಂದ ಮಿಗಿಲಂಗವಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗಿಂತ  
ಹತ್ತಿರದ ನಂಟ ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ.— ಮಕ್ಕಳಿಂ  
ದೊಳ್ಳುಮಿಗೆ ಹಿತವಾದ ಪುರುಳಿಲ್ಲ. ಆರಯ್ಯೆ  
ಪೆತ್ತಳಿಂ ಮಿಗಿಲಾದ ದೇವರಿಲ್ಲ.

(ii) ಕಣ್ಣಿಂದ ಮಿಗಿಲಂಗವಿಲ್ಲ. ಆ ಕಲ್ಪಿಯಿಂ  
ನುಣ್ಣಿದಹುದೆಂಬ ಪುರುಳಿಲ್ಲ. ಗಂಡನಿಗಿಂತ  
ಹತ್ತಿರದ ನಂಟ ಬೇರಿಲ್ಲ. ಪೆತ್ತವಳಿಗೆಣೆ  
ಯೆಣಿಸುವೊಡದಾವ ದೇವರುಮಿಲ್ಲ.

|| ೫೫ ||

ಕಲ್ಪರನ್ನರೆ ಕಲ್ಪವರ ಕೆಳೆಯರ್. ಮರುಕ ತಾ  
ನಿಲ್ಲದರು ಹಗೆಯನ್ನರೆ. ಹಗೆಯ ಸೇರಿದರ್ ಇದ್ದು  
ದಿದ್ದಂತೆ ನುಡಿಯದವರ್. ಒಳಗಡಗಿ ಹಾವಿರುವ  
ಹತ್ತಿನಂಥವರೆ ಆ ಹುಲ್ಲರಿವಿನವರು.

|| ೫೬ ||

ಮೇಲಾದವರು ಮೇಲು ಕರ್ಮಗಳ ಪಡೆಯುವರು.  
ಬೇಡವಾದವರು ಪಡೆಯುವರು ಬೇಡದುವನ್. - ಹುಟ್ಟಿ  
ನರುಮೆಯರದಿಂದ ಸುಖ ಪಡೆಯುವರು ಹುಟ್ಟುವವನ್.  
ಆರೈಯೆ ತೊರೆವವರು ಸ್ವರ್ಗದವರು.

|| ೫೭ ||

ಎಂದುಮೊಳವಾ ಬಾನ ಚುಕ್ಕಿಗಳುಮಿಚ್ಚೊಡರುಂ.  
ಎಂದುಮಾ ಬೇನೆಯುಂ ಗೈಮೆಯುಂ. - ಎಂದೆಂದುಮ್  
ಇರುವರಾ ಕೊಡುವರುಂ ಕೊಳ್ಳರುಂ. ಲೋಕದಲಿ  
ಹುಟ್ಟುವರುಮಂತೆ ಸಾವರುಮೆಂದು ಮೊಳರು.

|| ೫೮ ||

ಇನಿದುಣ್ಣನೆಂಬವನುಸಿರ್ಕೊಲ್ಲದುಣ್ಣವನು.  
ಮುನಿಸಿಗೆ ಗುರಿಯಹನು ಮೊಗಮುದುರಿ ಬಾಳುವನು.  
ಒಂಟೆಯನಿಸುವನ್ ಎಸಗಿದುಪಕಾರವಿಲ್ಲದವನ್.  
ಇನಿಯನೆನಿಸುವನು ತಾನಾಗಿಂದಾದೊಡಂ  
ಮುನಿಯದಿಹ ಹಿರಿನಡತೆಯವನು.

|| ೫೯ ||

ಇತ್ತುಣ್ಣವನು ಹೆಸರ ನೆಟ್ಟಪನು. ಹೆರಕ್ಕೆಯ  
ತುತ್ತುಣ್ಣವನು ಮಡಕೆಯಿಂದೆಣಿಕೆಗೊಳ್ಳನ್. - ತಿಳಿಯೆ  
ನಗೆಯಹುದು ಕೆಳೆಯಿಲ್ಲದವರ ಬಳಿ ಸಾರುವುದು.  
ಪಗೆಯಹುದು ಪಾಡರಿಯದವನ ಬೇಡುವುದು.

|| ೬೦ ||

ನೆಯ್ಸಿಡಿಸೆ ಬೆಂಕಿಯುರಿಯೇಳುವುದು. ಬಳಿ ಸಾರಿ  
ಹೊಗಳೆ ವರವೀಯುವರು ದೇವರ್ಕಳು. - ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ  
ತೆರೆದು ಕರುವಾಡಿಸಲು ಕರೆವಾವು ನಲಿಯುವುದು.  
ಆದರದಿನ್ ಊಟವಿಡೆ ಬಿರ್ದು ನಲಿಯುವನು.

|| ೬೧ ||

ಪಳೆಯಿಲ್ಲಮೆಯನವನ ಮಕ್ಕಳಲಿ ಕಾಣುವುದು.  
ಕೆಳೆಯಿಲ್ಲಮೆಯನು ಕೇಡಿನಲಿರುವುದು. - ಪುರುಳುಗಳ  
ನೆರತೆಯಿಂ ಸಿರಿತನವನರಿಯುವುದು. ಹೊಗಳಿಂದ  
ಕೈಮುಗಿಯದವರ್ಗಳುಂ ಕೈಮುಗಿವರು.

|| ೬೨ ||

ನೋಡುವೊಡೆ ಕಣ್ಣೊಳಂ ಕಾದಲಪ್ಪುದು. ವೆಣ್ಣೆ  
ರೂಪಮಿಲ್ಲದೆ ಮೇಲ್ಮೆಯಿಹುದುಮುಂಟು. — ಕೆಲವೇಳೆ  
ನಾಡುಗಳೊಳಂ ನಲ್ಲವೆನಿಸುವೆಡೆಯುಂಟರಿಯೆ  
ಪಾಡುಳ್ಳ ಹಾಡುಂಟು ಹಾಡುಗಳೊಳಂ.

|| ೬೩ ||

ಬತ್ತಿಯುರಿಯನು ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿಯುವರು. ಚಿಗಿವ  
ಸಾಜೆಯುರಿಯನು ಕಂಡು ಕಡೆಗಣಪರ್. — ಮನೆಯೊಳಗೆ  
ಕಲಿಯದೆಯೆ ಮುತ್ತವನ ಕೈಬಿಡುವರ್. ಕಲ್ತವನ  
ಎಕಮೆಯನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಲೋಕ.

|| ೬೪ ||

ಹಣಗಾರ ತಾನ್ ಬಯಸಿತಾಗುವುದು. ಬತ್ತಿನಲಿ  
ಹೊವರ್ ಮೊಳಕೆ ನೀರಿದ್ದ ರಾಗುವುದು. — ಸಂಪತ್ತು  
ಸಿರಿದೇವಿ ನೋಡಿದೊಡನಾಗುವುದು. ಮತ್ತವಳು  
ನೊಂದಳೆನೆ ಕೆಡುವುದಾಕ್ಷಣವೆ.

|| ೬೫ ||

ಅಡಗುಂಡು ಹುಲಿ ಬಣ್ಣವೇರುವುದು. ನೀರ್ ನೆಲದ  
ಹುಲ್ಲಿಂದ ನಲಿಯುವುವು ಕಾಲ್ಕಡೆಗಳು. — ನೆಲ್ಲಿನ್  
ಅಕ್ಕಿಯಿಂ ನಲಿಯುವರು ಕೀಳುಗಳು. ಮೇಲವರು  
ತಂತಮ್ಮ ಮಾರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ನಲಿಯುವರು.

|| ೬೬ ||

ಮೊದಲೆ ಹೊಳೆಯುವುದು ಕೇಡೆಂಬುದಾರೈವರಿಗೆ.  
ಬಳಿಕ ತೋರುವುದು ಮುನ್ನರಿಯದರಿಗೆ. — ಆವುದುಂ  
ಆಸೆಯಹುದದನ್ ಅಡೆದವರ ಮನಕೆ. ಆಸೆ ತಾನ್  
ಇಲ್ಲದವರೆಸಗುನಾ ಗೈಮೆ ಕೆಡದು.

|| ೬೭ ||

ಪುರುಳಿಲ್ಲದರೆ ಮೇಲು ಪುರುಳಿದ್ದು ಬಳಸದರಿನ್.  
ಬರಿಯರೇ ಮೇಲು ಬಯ್ಯಿಟ್ಟಿರುವರಿನ್. — ಕೆರಳಿದ್ದು  
ಬೈವರಿಂ ಬೈಗುಳವ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳರೆ ಮೇಲು.  
ಗೈವರಿಂ ಗೈದುದನು ಕೆಡಿಸದರು ಮೇಲು.

|| ೬೮ ||

ಮಗ ಬೆಳಗಿಸುವನು ತಂದೆಯ ಗುಣವನ್. ಒರ್ವನಾ  
ಮೊಗ ನುಡಿವುದೊಳನೆಲಿಸಿದಾ ಬಯಕೆಯನ್. — ಅಗಲ ನೀರ್  
ಕೊಳದಾಳವನು ಹೊಕ್ಕುನೊರೆಯುವನು. ಆ ಪರಿಯೆ  
ನೆಲದ ಪರಿಯನು ಮಳೆಯೆ ಬೆಳಗುವುದು ತಾನು.

|| ೬೯ ||

ಎದೆಯೊಳಿತು ಪಲರ್ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವೊಡೆ. ಒರ್ವನಾ  
ಮತಿಯೊಳಿತು ಮಾಸಳೆಯೆ ಕಲಿಯುವೊಡೆ. — ಕೂರ್ ಕೊಂಬಿ  
ನೆತ್ತಿಂದ ತುರುವಿಂಡು ಕಳೆಯೇರುವುದು. ತಾನು  
ಕೊಡುವನ್ನದಿಂದ ಮನೆ ಕಳೆಯೇರುತಿಹುದು.

|| ೭೦ ||

ಎರಿದನ ಬಗೆಯದಹುದೇರಗುದುರೆ. ಕೈಕೊಂಡ  
ನಳವಿನಾ ಬಗೆಯದಹುದರಗೈಮೆ.— ತೋಡಿರುವ  
ಕೊಳಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟಹುದು ತೂಬಗಲ. ತಂತಮ್ಮ  
ವರನಾನವಿದ್ದೆಷ್ಟು ಬಾಳುವರ ಬದುಕು.

|| ೭೧ ||

ಯುಗ ವರ್ಷದೇಕೆಯಿಂದಾದುದಾ ಯಾನುಮುಂ  
ಗಳಿಗೆಗಳ ನಡೆಯಿಂದ ತಾನ್ ನಡೆದುದು.— ತಡಮಾಡ  
ದರಿತವರ ಬಳಿ ಕಲ್ತರ್ ಅರಿತವರು. ಬೆಳ್ಳರಿವಿ  
ನವರು ಬಿಸಿನುಡಿಗಳೆಂ ಸುಖಪಡೆದರು.

|| ೭೨ ||

ಕಲ್ತವನು ತಳರೆ ಮತ್ತೇಳುವನು. ಕಲಿಯದಿಹ  
ಮಡೆಯ ಬಿದ್ದೊಡೆ ಕಾಲು ಮುರಿಯುವುದು.— ತಾನೊಂದು  
ಮೈಯೊಳೆಸಗಿದುದೆಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಸಾಧನವೆಣಿಸೆ  
ತಿಳಿಯರಿವು ಹುಸಿಯದಿಹ ಬಿತ್ತದಾಗುವುದು.

|| ೭೩ ||

ದೇವರ್ಕಳನ್ನರರಿತವರು. ದೇವರ್ಕಳಾ  
ನಂಟರನ್ನರು ತಾವದೊಂದೂರಲಿರುವವರು.  
ನಂಟರೊಳ್ ಪೆತ್ತರನ್ನರು ಆದರದೆ ನಡೆವರ್.  
ಕಲ್ತರನ್ನರು ನೋಡಿ ಕಲ್ತವರ ಕೆಳಯರ್.

|| ೭೪ ||

ಹುಟ್ಟಡಗುವುದು ಸುಳ್ಳು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೆ. ಮೈದ್ಯ  
ಹೇಳೆಂದ ಒಡನೆ ಕುತ್ತವನೊರೆವುದು.— ನಲ್ಲವರು  
ಬಿಡುವುದೆಂದೊಡನೆ ಬಿಡುವುದು. ಬಾಧ್ಯನಾದವನು  
ಕೊಡುವುದೆಂದೊಡನೆಯೇ ಪಾಲು ಹಂಚುವುದು.

|| ೭೫ ||

ನಾಲಗೆಯಿನ್ ಅರಿವರಿನಿಸವಿಗಳನು. ಮೂಗಿಂದ  
ಮೂಸಿ ತಾವರಿವರೆಲ್ಲಾ ಮಲರ್ಗಳಂ.— ನೋಟವಿಹ  
ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಾಣುವರು ಚೆಲುವುಗಳನ್. ಒಡನಿದ್ದು  
ಮನದಿನರಿವರು ಮನದಲುಳ್ಳೆಣಿಕೆಗಳನು.

|| ೭೬ ||

ಸಾಯದುಳಿಯುವುನಿಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿದುಸಿರಿಗಳಲ್ಲಿ.  
ತವದೆ ನಿಲ್ಲುವುನಿಲ್ಲ ಬಲೈಗಳಲಿ.— ಮುಪ್ಪುಗೊಳ  
ದೇಳಮೆಯನು ತಳೆದವರುಮಿಲ್ಲ. ಸಂಪತ್ತಿನಲಿ  
ಕೇಡಿಲ್ಲದಂತೆ ಮುನ್ನಡೆದವರುಮಿಲ್ಲ.

|| ೭೭ ||

ನುಡಿವ ನುಡಿಯಿಂದರಿವರೊಬ್ಬನನು. ತಿಳಿ ನಿಂದ  
ನೀರಿಂದ ಮಡುವಿನಿರವರಿವರ್. ಆರೆಡೆಯೊಳಂ  
ನಡೆವ ನಡೆವಳಿಯಿಂದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನರಿವರ್.  
ಒಡಲ ಹಿಗ್ಗಿಂದ ಕಳ್ಳುಂಡುದರಿಯುವರು.

|| ೭೮ ||

## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಳು

ನಾಲಗೆಯೆ ಅಲ್ಲವೇ ನಣ್ಣು ಪರಿವುದು ? ಮಡೆಯ  
ಬಿಡುವನಲ್ಲವೆ ಅಪ್ಪಿ ಬಿಗಿದೊಡಂ ? ಪೇರಾಸೆ  
ತೊಡುವುದಲ್ಲವೆ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ?  
ಕೆಡಿವುದಲ್ಲವೆ ನೋಡೆ ಹಗೆ ತೊಡುವ ನಿಶ್ಚಯಂ ?

|| ೭೯ ||

ಕೊಡುವೊಡನ್ನವ ಕೊಡುಗೆ. ಬಿಡುವೊಡುಸಿರೊಡ ಬಂದ  
ಕಂದು ಕರೆಗಳ ಬಿಡುಗೆ. ಕೈಯ ಹಿಡಿದೆತ್ತುವೊಡೆ  
ಬಡವರಹ ಬಂಧುಗಳ ಮೇಲೆತ್ತುಗೆ.— ಕೆಡಿಸುವೊಡೆ  
ಕಡು ಕೋಪವನು ಬಿಡದೆ ಕೆಡಿಸುಗಾಕ್ಷಣವೆ.

|| ೮೦ ||

ಚೆಲುವುಮೆಳಮೆಯ ಸೊಬಗುಮಳಿಯುವುದು ಬಡತನದೊಳ್.  
ಕುಲಮುಮೊಳ್ಳನೆತನಮುಮಳಿಯುವುದು ಕಲ್ಲಮೆಯೊಳ್.  
ನೆರತೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಳದ ಕೆಳಗೆ ನೆಲ್ ಅಳಿಯುವುದು.  
ಬಲು ಭಾರ ಹೇರುಗಳ ಕೆಳಗಿಳುವುದೆತ್ತು.

|| ೮೧ ||

ನಲ್ಲವರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ನಲ್ ನಿರಿಯೊಳ್  
ನಡೆವರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದಾ  
ಕೀಳರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರೆಂದೂರಿಲ್ಲ. ಇಡುಗಂಟೆ  
ನೊಡೆಯರ್ಗೆ ತಮ್ಮೂರದೊಂದುಮಿಲ್ಲ.

|| ೮೨ ||

ಕಲಿಯದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಬಾಯ ಮಾತೇ ಮೃತ್ಯು.  
ಮೆಲ್ಲಿದಹ ಬಾಳೆಗೋ ತಾನ್ ಪೆತ್ತ ಕಾಯ್ ಮೃತ್ಯು.  
ಅಲ್ಲದುದ ಗೈವರಿಗೆ ಅರ ಮೃತ್ಯು. ಮೃತ್ಯುವೇ  
ಮನೆಬಾಳ್ವೆಯಲಿ ಹೊಲ್ಲ ನಡತೆಗೊಂಡವಳು.

|| ೮೩ ||

ನೀರಿಂದ ಹುಲಿಸುಗೊಳ್ಳುವುದು ಬೆಳೆನೆಲ. ನೀರ  
ಮೇಲೆ ಬಹ ಪರದದಿಂ ಪಾಡಹುದು ಪಟ್ಟಿನಂ.  
ಕೊಂಡಾಳ್ವ ನಾಡಿನ್ನಿಂದೇಳ್ಗೆ ನಡೆವರು ದೊರೆಗಳ್.  
ಕುಣಿತದಿಂ ಮೇಳ ಪಾಡೆಯ್ದಬಹುದು.

|| ೮೪ ||

ಒಂದಕುತ್ಸಾಹಿವುದು ಪೆಂಡಿರೊಳ್ಳಡೆಯೆಂದುಂ.  
ಅರದಲುತ್ಸಾಹಿವುದು ಪಾರ್ವರೊಳ್ಳಗೆ. ಹೆರರ  
ನಾಡ ಕೊಳ್ಳುವುದು ದೊರೆಗಳೊಳ್ಳೆಮೆ. ಕೇಡಿಗು  
ತ್ಸಾಹಮದು ಕೆಳೆತೊರೆದು ಕೈಬಿಡುವುದು.

|| ೮೫ ||

ಕಳದಿಯಿರಬೇಕು ಕಡಿದಹ ಕೇಡು ಬಹುದರಿಂ.  
ತಳ್ಳದಿರಬೇಕು ಮಿಗೆ ತಗುಮೆಯಳ್ಳವುಗಳಂ.  
ಕೆಳೆಗೊಳ್ಳದಿರಬೇಕು ಕಿರಿಯರೊಡನೆಣಿಸೆ ಹಗೆ  
ಗೊಳ್ಳದಿರಬೇಕು ತಾನಾರೊಡನೆಯುಂ.

|| ೮೬ ||

ಪೆರ್ಚೆಪುದು ನೇಹಿಗರನಿನಿಮೆಯಂ ಮೇಲೆತ್ತಿ.  
ತುಳಿಯುವುದು ಹಗೆಗಳನು ಕಾಲವರಿದೆರಗಿ ತಾನ್.  
ಬಿಡುವುದಾರಾರೊಡನೆಯಾದೊಡಂ ಉಣ್ಣುವನು.  
ತಡೆಯುವುದು ಸಲ್ಲದೆ ಬಿಡದೆ ಕೋಪವನು.

|| ೮೭ ||

ಸೋಂಬತನ ಕೆಡುವರಲಿ ನೆಲಸುವುದು. ಕೆಟ್ಟತನ  
ಕಾವುವನು ಕಾಯದವರೆಡೆ ನಿಲ್ಲುದು.- ಕಾದಲನ  
ಮೇಣ್ ನಾಣಿನೆಲ್ಲಿಯಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು ನಲ್ವೆಂಡಿರ್.  
ನಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಬದೆಡೆ ನಿಲ್ಲುವಾನೆ.

|| ೮೮ ||

ವೇದವರಿಯುವರು ತಣ್ಣನದ ಪಾರ್ವರು. ನೀತಿ  
ಯೊಡನೆ ಗೆಲ್ಲುವನರಿವರಸರ್ಕಳೆಂದೆಂದುಂ.  
ಮಣಿವುದಾಭರಣ ಗುಣಸಂಪನ್ನರಿಗೆ. ಪತಿಯ  
ನುಳಿದಿತರ ದೇವತೆಗೆ ಮಣಿಯಳಾ ಹೆಣ್ಣು.

|| ೮೯ ||

ಪಟ್ಟಲೆ ಪಟ್ಟಹಳು ನಲ್ಲುಣದ ಮಡದಿ. ಕಾ  
ದಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆದಂತೆ ನಡೆವಳೊಲವಿಲಿ. ಎಡರ್  
ಅಡಸೆಯುಂ ಹೋದೆಡೆಯೆ ಹೋಗುವುದು ಕಾಮ. ಮು  
ಚ್ಚಿಟ್ಟೊಡಂ ಕೊಲೆ ಬಹುದು ಕೊಂದವನ ಮೇಲೆ.

|| ೯೦ ||

ಕೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿದೊಡಾರ್ಪು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಹಾಲ್ನುಡಿಯ  
ರಿಸಿನೋಟ ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೆ ನಂಟು ಹೆಚ್ಚುವುದು.- ತುಂಬಿ  
ಮೆಲ್ಲರುಣೆ ಹೆಚ್ಚಲ್ ಅರ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕಡುಗೈಮೆ  
ಕೀಳತನ ಹೆಚ್ಚಿದೊಡೆ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಪಾಪ.

|| ೯೧ ||

ಎಳನೆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಲ್ಲನೆಯೆ ಕುಂದಹುದು.  
ಸಿರಿಯಿಲ್ಲದಂದು ಕೊಡುಗೈತನವೆ ಕುಂದಹುದು.  
ನಂಟರಿರದಂದು ಕೋಸಿಸಲು ಕುಂದಹುದು. ತವರ್  
ಅಲ್ಲದರ ಕೈಯನ್ನವುಣಲು ಕುಂದಹುದು.

|| ೯೨ ||

ಕೊಲೆಯದೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳಂ ಕೆಟ್ಟುದೇ. ಮಕ್ಕಳನು  
ಕಲಿಸದೆಯೆ ಬೆಳೆಯ ಬಿಡೆ ಕೆಟ್ಟುದೇ.- ಮಡದಿಯರ  
ಚೆಲುವು ನಾಣೆ ಟ್ಪು ನಿಲಿ ಕೆಟ್ಟುದೇ. ಕೈಕೊಂಡ  
ನಡೆವಳಿಯನಳಿದುಬಿಡೆ ಕುಲ ಕೆಟ್ಟುದೇ.

|| ೯೩ ||

ಆಚಾರಮೆಂಬುದೇ ಕಲ್ಪಿ. ಅರನೊಡವೆರೆದ  
ಭೋಗ ಪಡೆವುದೆ ಪುರುಳ. ಯಾರೊಡನೆಯಾದೊಡಂ  
ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಮಿಲ್ಲದಿಹುದಾಳ್ಕೆ. ಜನರೊಳ್ವನೊಳ  
ಗಾರೈದು ತಿಳಿದಾಳ್ವದರಸಾಳ್ಕೆ ರೀತಿ.

|| ೯೪ ||



## ನಾಲ್ಕನೆ ಕಡುಕು

ಕಳ್ಳಿನಾತಂಕವರಿಯುವನು ಕಳ್ಳುಣಿ. ನೀರಿ  
ನಾತಂಕವರಿಯುವುದು ಚಾತಕವು.— ನೆರೆಯುವಾ  
ಸಂಕಟವ ಪಲವೆಂದಿರಾಣ್ಮನರಿವನು. ಪುರುಳ  
ಕಾದಿಡುವ ಸಂಕಟವ ಕಳ್ಳನರಿಯುವನು.

|| ೯೫ ||

ಕರೆಸೊಲ್ಲು ನಯವಿಲ್ಲದರ ಬಾಯಲುದಿರುವುದು.  
ಮರೆಸೊಲ್ಲು ಸತ್ತರೂ ಕಲ್ತವರ ಬಾಯ್ಗೆ ಬರದು.  
ಕೇಡ ಹರಡುವ ಸೊಲ್ಲ ಸಂಪನ್ನರಾಡರ್. ಆ  
ಮರೆಸೊಲ್ಲು ಕೀಳ್ಜನರ ಬಾಯಲುದಿರುವುದು.

|| ೯೬ ||

ಚೆಲುವೆಯರ ಮುಂದೆ ಸೊಬಗಿಲ್ಲದರು ಪಾಡಿಲ್ಲ.  
ತುಂಬು ಸಭೆಯಲಿ ಕಲಿಯದವನಿರಲು ಪಾಡಿಲ್ಲ.  
ಕಲಿತವನದಾವನೂ ಪಾಡಿಲ್ಲದವನಹನು  
ಕಲಿಯದರ ಮಡೆಯರಾ ನಡುವೆ ತಾನಿರಲು.

|| ೯೭ ||

ಮಣಿ ಮಾಸು ಕವಿದೊಡಂ ಕಾಂತಿಗುಂದದು. ಬೆಳಗಿ  
ತೊಳೆದೊಡಂ ಕಬ್ಬಿಣಕೆ ಮತ್ತೆ ಕರೆ ಹಬ್ಬುವುದು.  
ಪಾಶದಲಿ ಬಿಗಿದು ಮಿಗೆ ತಿಳಿವೆಯುಂ ಕೇಳ್ ಅವನು  
ತನ್ನ ಕೊಳೆತನವ ತೋರಿಸದೆ ಬಿಡನು.

|| ೯೮ ||

ಎಣಿಕೆ ತಾನ್ ಸಂಪನ್ನರದೆಂದು ಬಿಡದಿಹುದು.  
ಹುಣ್ಣು ತಾನ್ ಹಗೆಗಳನು ಕೂಡಿ ಬಾಳುವುದು.— ಸಜ್ಜು  
ವೀಣೆ ತಾನ್ ಕೆಳೆಯವರ ಗದರುನುಡಿ. ಹಾಳು ತಾನ್  
ಗುಣವುಳ್ಳ ಮಡದಿಯವಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ.

|| ೯೯ ||

ಕಿರಿದಾಗೆ ಕೆರೆ ನೀರು ಕೊರೆಯಾಗುವುದು. ಮನೆಯ  
ವರಮಾನ ಕಿರಿದಾಗೆ ಪೆಣ್ಣ್ ಅಮರುವಳ್.— ಮುನ್ ಗೈದ  
ತಪಸು ಕಿರಿದಾಗೆ ಮೇಲಮರುವುದು ಕರ್ಮ. ತನ್  
ಆಪುರ್ ಕಿರಿದಾಗೆ ಹಗೆ ಮೇಲಮರುವನ್.

|| ೧೦೦ ||

ಬೈದುದರಿನಪ್ಪುದಾ ಪಳಸೆಸರು. ವಂದನೆಯ  
ಗೈದುದರಿನಪ್ಪುದೊರ್ವಗೆ ತುಂಬುನಂಟು.— ಗಳಿಕೆ  
ಪುರುಳಿನಿಂದಪ್ಪುದುರು ಭೋಗ ತಾನ್. ಮನಕರಗು  
ವರುಳಿನಿಂದಪ್ಪುದಾ ಅರನು.

|| ೧೦೧ ||

ಎಲ್ಲವನುಮರಿದವನದೊರ್ವನೂ ಇಲ್ಲ. ಮೇಣ್  
ಎನೊಂದುಮರಿಯದವನೊರ್ವನೂ ಇಲ್ಲ.— ಅಂತ  
ಗುಣಮಿರದೆ ಬರಿದೋಷವುಳ್ಳನೊರ್ವನುಮಿಲ್ಲ.  
ಸಂದೇಹಮಿಲ್ಲಮನೆ ಕಲ್ತವನುಮಿಲ್ಲ.

|| ೧೦೨ ||

ಮನೆಗೆ ಹಿರಿಬೆಳಕು ನಲ್ಮಡದಿಯರು. ಮಡದಿಯರಿ  
ಗೆಣಿಸೆ ಗುಣ ತುಂಬಿರುವ ನಲ್ಮಕ್ಕಳು.- ಮನಕನಿಯ  
ಕಾದಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಯೇ. ಕಲ್ಪಿಗಂ  
ಓದಿನಲಿ ಮಿಗೆ ಪೊಗಳುತುಂಬಿದಾರೈವು.

|| ೧೦೩ ||

ಇನಿನುಡಿಗಳಿಂದ ಕೆಳೆಯಪ್ಪು ದಿನಿಮೆಯನುಳಿದ .  
ಕಡುನುಡಿಗಳಿಂದ ಮನ ಕದಡಪ್ಪುದು.- ಮೆಲ್ಲುಡಿಯ  
ನಾಲಗೆಯನಪ್ಪುದರುಳ್ಳನ. ಅರುಳ್ಳನದಿಂದ  
ಬೀಳಿರದ ಬಿಡುಗಡೆಯೆ ಬಹುದು.

|| ೧೦೪ ||

-----

ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮೂಲಗ್ರಂಥದೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ ತಿದ್ದಿ ನೆರವಾದ ನನ್ನ  
ಕೆಳೆಯರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ವಿ. ರಾಘವಾಚಾರ್, ಎಂ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ., ಅವರಿಗೂ, ಇದನ್ನು  
ಮೊದಲು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಈಗ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅಚ್ಚು  
ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

1 ಗಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ರಕ್ತಪಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಾಣಾಸುರನ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ವೀರ.

2 ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಕರ್ಕಶಧ್ವನಿ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಕೂಡಲೆ ಸಾಯುವುದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.

## ಅರ್ಥ ಕೋಶ

(ಅಂಕಿ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ)

ಅಡಗು ೨೬ ಮಾಂಸ  
ಅಡೆ ೬೭ ಪಡೆ  
ಅನ್ನರು ೫೬ ಅಂಥವರು  
ಅರ ೫ ಧರ್ಮ  
ಅರನಲಿವು ೩೫ ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಗುವ  
ಸಂತೋಷ  
ಅರನಿರಿ ೫೦ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗ  
ಅರಿದು ೪೯ ಅಸಾಧ್ಯ  
ಅರುಮೆ (ii) ಅಸಾಧ್ಯತ್ವ  
ಅರುಳು ೧೦೧ ಕೃಪೆ, ಕರುಣೆ  
ಅರ್ತಿ ೩೨ ಪ್ರೀತಿ  
ಅವು ೬೧ ಹಸು  
ಇಚ್ಛಾಡರು ೫೮ ಎರಡು ಬೆಳಕುಗಳು :  
ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ  
ಇಲ್ಲಮೆ ೩೦ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅಭಾವ  
ಇಳಿದರು ೧ ಸುಲಭರು  
ಉಣವು ೫೦ ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥ, ಆಹಾರ  
ಉಸಿರಿ ೭೭ ಪ್ರಾಣಿ, ಜೀವಿ  
ಉಳ್ಳನಿಂದ ೨೪ ಒಡೆಯನಿಂದ  
ಎಳ್ಳೆಣಿಸು ೧ ಅಲ್ಪವಾಗಿ ಕಾಣು  
ಐದರಿಂ ೪೪ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ  
ಒಗೆ ೧೪ ಹುಟ್ಟು  
ಒಲವಿಲಿ ೯೧ ಒಲವಿಲ್ಲದವಳು  
ಒಳಾನೀರು ೩೪ ಅನ್ನಸೇರಿದ ನೀರು  
(ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ)  
ಕದಿರು (i) ಕಿರಣ, ಕಾಂತಿ  
ಕಲ್ಪಿ ೩೦ ಕಲಿತದ್ದು, ವಿದ್ಯೆ  
ಕಲ್ಲಮೆ ೮೧ ಕಲಿಯದಿರುವುದು  
ಕಳಿರು ೧೦ ಗಂಡಾನೆ (ಹೆಣ್ಣಾನೆ = ಪಿಡಿ)  
ಕಳ್ಳುಣಿ ೯೫ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಯುವವನು  
ಕಾದಲ್ ೬೩ ಒಲವು, ಪ್ರೀತಿ  
ಕುಂದ (ii) ಬೆಟ್ಟ  
ಕುರುಗು ೩೬ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮರ  
ತಗುಮೆ ೪೩ ತಕ್ಕತನ, ಯೋಗ್ಯತೆ  
ತವು ೭೭ ಹಾಳಾಗು, ನಾಶವಾಗು  
ತಳರು ೭೩ ನಡುಗು, ಅದಿರು, ತತ್ತರಿಸು  
ನಣ್ಣು ೧೭ ನಂಟು

ನನೆ ೪೮ ಹೂವು  
ನರುಗಂಪು ೪೮ ಸುವಾಸನೆ, ಪರಿಮಳ  
ನಲ್ ೧೧ ಒಳ್ಳೆಯ  
ನಿರಿ ೫ ದಾರಿ, ಮಾರ್ಗ  
ನಿರಿಸು ೨೮ ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸು, ಸ್ಥಾಪಿಸು  
ನೆಯ್ಯ ೬೧ ಜಿಡ್ಡು, ತುಪ್ಪ  
ನೆರತೆ ೬೨ ತುಂಬು, ಸಮೃದ್ಧಿ  
ನೇಸರ್ (i) ಸೂರ್ಯ  
ನುಣ್ಣೆ ದುವು ೫೫ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುವು  
ಪಟ್ಟಿನಲಳ ರೇವುಪಟ್ಟಣ  
ಪಡಪು ೩೦ ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು, ಭಾಗ್ಯ  
ಪರದ ೮೪ ಹರದ, ಸರಕು  
ಪಳಮೆನಡೆ ೫೨ ಹಳೆಗಾಲದಿಂದ ಬಂದ  
ಪರಂಪರೆ  
ಪಾಡುಳ್ಳ ೬೩ ಸೊಗಸುಳ್ಳ  
ಪುದುವಾಳು ೨೩ ಕೂಡಿ ಬಾಳು  
ಪುರುಳು ೫ ಹಣ, ಅರ್ಥ. ೧೯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ,  
೬೨ ವಸ್ತು, ಪದಾರ್ಥ  
ಪುಲ್ಲರಿವು ೨೮ ಹುಲ್ಲಿನಂತೆ ಅಲ್ಪವಾದ  
ತಿಳಿವಳಿಕೆ  
ಪೆರೆ (i) ಚಂದ್ರ  
ಬಂಡುಣಿ ೪೮ ಜೇನು, ದುಂಬಿ  
ಬರಿಯರು ೬೮ ಏನೂ ಇಲ್ಲದವರು,  
ದರಿದ್ರರು  
ಬಾನು ೫೮ ಆಕಾಶ  
ಬಾಂಬನಿ ೨೭ ಬಾನಿನ ಹನಿ : ಮಳೆಹನಿ  
ಬಿದರ್ ೪೫ ಅತಿಥಿ  
ಬೆಳ್ಳರಿವಿನವರು ೭೨ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರು  
ಬೇಳ್ವೆ ೫೨ ಯಜ್ಞ  
ಮಡ ೪೨ ಕಾಲುವೆ  
ಮನೆಬಾಳ್ವೆ ೪೭ ಗೃಹಸ್ಥ ಜೀವನ,  
ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮ  
ಮಾಯಿ (i) ಮಾಯೆಯೊಡೆಯ, ವಿಷ್ಣು  
ಮಾರು ೪೪ ಬೇರೆಯಾಗು, ಮಾರ್ಪಡು  
ಮುತ್ತವನು ೬೪ ಮುದುಕನಾದವನು  
ಮುನ್ನೀರು (i) ಕಡಲು, ಸಮುದ್ರ  
ಮೈ ೭೩ ಹುಟ್ಟು, ಜನ್ಮ













